

Annonce

Genopbygningen af Ukraine risikerer at blive en meget stor klimabelastning, hvis det skal være i beton og stål. Nu forsøger en håndfuld ukrainske og danske arkitekter at vise en anden vej.

Ukrainsk arkitekt: Vi kan ikke blive ved med at drive rovdrift på planeten

Fælleshuset skal både kunne fungere under krigen og have en funktion, når den er slut. Visualisering: Arkitekter Uden Grænser

ARKITEKTUR
8. JANUAR 2025, 09.41

LYT TIL ARTIKLEN

GEM ARTIKLEN

07:33

TORBEN BENNER
Journalist

Rusland har smadret så meget i Ukraine, at landet er Europas største byggeprojekt. Og dermed også en meget stor klimabelastning.

For mens vi i Danmark diskuterer bygge- og nedrivningsstop af hensyn til klimaet, er der ingen vej uden om at bygge nyt i Ukraine. Ødelæggelserne er så store, at genopbygningen kræver massive opførelser af nybyggeri.

Ifølge FN er over 2 millioner boliger blevet beskadiget eller ødelagt siden invasionen i februar 2022. Dertil kommer masser af bygninger til andre

formål.

Genopbygningen af det krigsramte land er ikke bare en kæmpe økonomisk opgave, men også en kæmpe udfordring for klimaet, hvis det hele skal genopbygges i beton og stål. Til gengæld er det også en mulighed for at bruge andre, mere bæredygtige byggesystemer og materialer baseret på lokale råstoffer fra land- og skovbrug som træ, halm, ler og hamp.

Og det forsøger en lille gruppe arkitekter under Arkitekter Uden Grænser – en humanitær organisation, der arbejder for at skabe en mere retfærdig og grøn verden – at give deres bidrag til. For ligesom alle andre lande er Ukraine også nødt til at gøre noget ved de store klimaudfordringer.

Jeg er overbevist om, at vejen frem ligger i bæredygtigt byggeri

Olena Ruban, arkitekt

Få første måned for 99 kr.

Annonce

»På trods af krigen er vi allerede begyndt at genopbygge vores land. Jeg er overbevist om, at vejen frem ligger i bæredygtigt byggeri, for vi kan ikke blive ved med at drive rovdrift på planeten, og vi har ressourcerne i Ukraine«, siger den ukrainske arkitekt Olena Ruban.

Hun bor i Danmark og leder et hold under Arkitekter Uden Grænser, der tæller yderligere to ukrainske arkitekter, en fransk arkitekt og to danske. De laver et demonstrationsbyggeri i byen Voznesensk, der ligger nord for Odesa i det sydlige Ukraine. Byen lå tidligere i frontlinjen med daglige bombardementer.

Forelsket i København

Olena Ruban blev med egne ord »forelsket i København og i Danmark« på en studietur i september 2021. Hun ville til Danmark for at arbejde med bæredygtigt byggeri, som hun har en master i.

Et halvt år senere – og to måneder efter Ruslands invasion af Ukraine – lykkedes det hende at blive ansat hos Dissing + Weitling Arkitekter, der blandt andet står bag cykelslangen ved Fisketorvet, men også renoverer, bevarer og forsøger at skabe bæredygtigt byggeri.

Siden har hun boet i Danmark. Men med dårlig samvittighed, fordi hun også gerne vil hjælpe sit hjemland.

Og derfor kastede hun sig ind i det frivillige arbejde i Arkitekter Uden Grænser for at være med til at gøre noget meningsfuldt i sit hjemland.

Hun og holdet har brugt deres fritid i halvandet år på dels at finde en by Ukraine, der ville være med, dels på at tegne og

finde materialerne til et fælleshus stort set uden beton og stål.

Olena Ruban er uddannet arkitekt i 2020 fra Ukraine med speciale i bæredygtighed. Siden 2022 har hun arbejdet i Danmark. Foto: Dissing + Weitting

»Vi laver en helt ny bygning af biobaserede materialer som bygningsblokke af strå og lokalt træ til facaden«, fortæller Olena Ruban.

Fælleshuset skal både kunne fungere under krigen og have en funktion, når den er slut. Og så skal det være tilgængeligt for alle, også folk med handicap. Det skal være et bud på en ny ukrainsk arkitektur, der er åben og imødekommende i modsætning til det rådhus fra sovjettiden, som det skal ligge i nærheden af.

Under krigen kan huset fungere som informations- og samlingssted for flygtninge efter krigen til udstillinger, møder og workshops. Og både under og efter krigen skal fælleshuset stå som en levende demonstration af en ny vej for ukrainsk arkitektur med biobaserede materialer.

Et projekt, der fra dansk side støttes af Dreyers Fond, mens ingeniørvirksomheden Arup har doneret ingeniørrådgivning, og EcoCocon leverer vægelementerne til kostpris.

Byggeklodser

Men det er ikke så ligetil at bygge sådan et hus. For i Ukraine er der i praksis forbud mod at bygge offentlige bygninger med biobaserede materialer, fordi myndighederne mener, at det ikke er brandsikkert nok.

»I Ukraine er der lidt de samme problemer som i Danmark med at få godkendt den slags«, siger Olena Ruban.

Så første udfordring har været at få byggeriet godkendt og accepteret af Voznesensk og at få det lavet med biobaserede materialer, der er sikkerhedsgodkendt.

EcoCocons byggeklodser, der består af 89 procent halm og 10 procent træ, har ifølge virksomheden alle nødvendige brandsikkerhedscertifikater, og derfor håber Arkitekter Uden Grænser, at det kan opnå de nødvendige sikkerhedsgodkendelser også i Ukraine.

Meningen er, at det skal bygges af lokale håndværkere.

»Vi vil gerne samarbejde med små lokale selskaber, så vi kan lære af hinanden, sprede kendskabet til biobaserede materialer og vise, hvor nemt det er at arbejde med«, siger Olena Ruban.

Og selv om fabriksfremstillede moduler af halm og træ kan lyde som fagre nye verden, er byggeri af halm og træ ikke fremmed i Ukraine, selv om sovjettidens mange betonbyggerier fylder meget, påpeger Olena Ruban.

Foto: Vitalii Hnidyj/Ritzau Scanpix

FAKTA

Ødelæggelser i Ukraine

FOLD UD

»Vi har en lang tradition for at bygge i træ og halm. Det er en del af vores identitet fra gamle dage. Og nogle er begyndt at bruge det til nye private huse igen. Vi har lokale virksomheder, der kan levere det samme som EcoCocon, men de har ikke samme brandcertificering til at blive brugt til kontorer, skoler og den slags. Det håber vi, at vi kan hjælpe dem med at få«, siger hun.

»I Ukraine er der endnu ingen eksempler på, at offentlige bygninger er blevet lavet af biobaserede materialer. Så vi forsøger at skubbe til reglerne for at få åbnet den niche for selskaber i Ukraine. Vi håber, at vi kan være med til at få lokale virksomheder til at vokse og skabe mere bæredygtigt byggeri«.

Bygningen skal være med til at overbevise de lokale om, at beton ikke længere er den bedste løsning

Olena Ruban, arkitekt

De lokale skal med

På den måde håber holdet bag fælleshuset, at de baner en vej, der ikke bare er bæredygtig, men også engagerer de lokale og skaber bedre økonomi for lokale selskaber.

»Bygningen skal være med til at overbevise de lokale om, at beton ikke længere er den bedste løsning, når de bygger«, siger Olena Ruban.

Voznesensk kommune har sagt ja tak til det fælleshus, som Arkitektur Uden Grænser har tilbudt at bygge, og til at levere vand og gas og sørge for ledninger til huset. Nu mangler den sidste fundraising til selve byggeriet.

Hvordan kan jeres hus påvirke andre byggeprojekter i Ukraine?

»Jeg håber, at det vil være en inspiration for ikke bare andre arkitekter, men også for selskaber, der producerer den slags, så de tænker mere bæredygtigt. Sammen kan vi forhåbentlig få ændret reglerne og være med til at bygge et grønnere Ukraine«, siger Olena Ruban.

Olena Ruban håber, at det til sommer vil være lykkedes at rejse de sidste penge og få de nødvendige sikkerhedsgodkendelser, så byggeriet kan gå i gang. Når først økonomi og tilladelser er på plads, vil det kun tage et par måneder at opføre fælleshuset, fordi det er så simpelt at bygge.

TORBEN BENNER

FORTSÆT MED AT LÆSE

Arkitekter vil have stoppet alt nybyggeri. Københavns nyeste prestigeprojekt er et skræmmende eksempel

| Her er et hus skabt af genbrug